

ЗВЯЗДА

Орган ЦКі МККП(б)Б, ЦВКі СНК БССР

№ 252 (5626) 2 лістапада 1936 г., панядзелак ЦАНА 10 КАП.

Няхай жыве саюз рабочых і сялян—аснова Совецкай улады! Зробім усе калгасы большэвіцкімі, усіх калгаснікаў заможнымі!

(З лозунгаў ЦК ВКП(б) да XIX гадавіны Вялікай пролетарскай рэвалюцыі ў СССР)

ЖАНЧЫНА Ў СОВЕЦКАЙ ДЗЯРЖАВЕ

Жанчына пры капіталізме—самая паўнамоцная і самая бедная частка насельніцтва. Жабрацкая заробатная плата, забавы больш нізка, чым заробатная плата дарослага рабочага, нізкая праца, бяспраўе — вось умовы жыцця жанчыны пры капіталізме. Нават пачаўся векавой барацьбы рабочых за роўнапраўе жанчын, жанчыны ў капіталістычных краінах не пусканы на кіруючыя пасады. У вытворчых жанчыны—выбуктамы заводаў, інжынеры, прафесары—рэдкае з'явішча.

У многіх краінах жанчыны не маюць права выбіраць урад і тым больш быць выбранымі ў яго. Жанчыны не лічылі чалавекам. Ём ўсе паказалі, на фабрыцы яна падпарадкавалася капіталісту, дома — бацьку і мужа. Таварыш Сталін гаворыў: «На самай справе, калі падумам, што пралетарыяты сабой жанчыны раей, у стары час. Пакуль жанчына была ў дзяўчат, яна лічылася, так склаўся апошні з працоўных. Працавала на бацьку, працавала, не пакладваючы рук, і бацька яна папракаў: «Я цябе кармію». Калі яна становілася замужняй, яна працавала на мужа, працавала так, як яе прымушаў працаваць муж, і муж-жа яе зноў-жа папракаў: «Я цябе кармію». Жанчына ў вёсцы была апошняй з працоўных».

У СССР жанчыны карыстаюцца роўнымі правамі з мужчынамі. Вялікія настаўнікі і правядары пролетарыята вучыць комуністычную партыю і ўсіх працоўных змагацца за поўнае роўнапраўе жанчын з мужчынамі. І партыя Леніна—Сталіна робіць усё, каб палепшыць жыццё жанчын, павысіць яе культуру, уцягнуць у грамадскае жыццё.

Праект сталінскай Канстытуцыі спецыяльна падкрэслівае права жанчын ў СССР. У ім гаворыцца: «Жанчыны ў СССР прадстаўляюць роўныя права з мужчынамі на ўсіх галінах гаспадарчата, дзяржаўнага, культурнага і грамадска-навуковага жыцця».

Магчымаць ажыццяўлення гэтых правоў жанчыны забяспечваюцца прадстаўленнем жанчыно роўнага з мужчынай права на поўнае аплата працы, адпачынку, сацыяльнае страхаванне і асвету, дзяржаўнай аховы ітарэсаў маці і дзіцяці, прадстаўленнем жанчыны пры пажарнай адмоўскай і захаваннем утрымання, шырокай сеткай рэвалюцыйнага дамоў, дзіцячых і дзяслаў і саюзу» (Артыкул 122 праекту Канстытуцыі Саюза ССР).

Гэтыя права ў нас ужо ажыццяўляюцца. Жанчыны ў нашай краіне прымаюць у агульнай працы з мужчынай, разам з ім яна кіруе ўсёй дзяржавай і гаспадаркай краіны сацыялізма.

Клонаты вялікага Сталіна і нашай партыі ад жанчыне, будаўніцтва школ, дзіцячых дамоў, асяляў, ламаюга пачасна-сямейны — усё гэта стварыла ўмовы для лічча большага ўдзялення жанчын у грамадскую работу.

Большасць жанчын СССР знаходзіцца ў вёсцы. І да таго часу, пакуль захоўвалася аднаасобная гаспадарка, яны не маглі выкарыстаць усіх правоў прадстаўленчых ім савецкай уладай. Толькі ў калгасе жанчыны ператварыліся, стала роўнай мужчыну. «Што дзіцячым, самім калгасніц, то яны павінны памятаць аб моцы і значэнні калгасаў для жанчын, павінны памятаць, што толькі ў калгасе маюць яны магчымаць стаць на роўную нагу з мужчынай. Без калгасаў—ніроўнагу, з калгасам—роўнагу працу. Няхай памятаюць аб гэтым таварышні калгасніцы і няхай яны берагуць калгасны лад, як зямлю вока». (І. Сталін).

Калгас даў жанчыне сапраўдную роўнасць. Ён даў ёй жыццё, поўнае радасці, вырашчаві з жанчыны герані калгаснай працы. Кому ў СССР неволімо імені гэтых герані? Дзямчэнка, Марына Гапценка, трактарыстка Паця Каварак і многіх іншых. Жанчыны з'яўляюцца горадам савецкай дзяржавы. Такія жанчыны раней не маглі з'явіцца. «Толькі калгаснае жыццё магло зрабіць працу справой гонару, толькі яно магло парадзіць сапраўдных герані-жанчын у вёсцы. Толькі калгаснае жыццё магло знішчыць няроўнасць і паставіць жанчыну на ногі. Гэта вы самі добра ведаеце. Калгас усеў працадзень. А што такое працадзень? Працадзень усе роўныя і мужчыны і жанчыны. Хто больш працадзень выпрацаваў, той больш і зарабіў. Тут ужо ні бацька, ні муж папракаў жанчыне не можа, што ён яе каміць. Пачаў жанчына, калі яна працуе і ў яе ёсць прапані, яна сама сабе гаспадыня». (Сталін).

кі калгаснае жыццё магло знішчыць няроўнасць і паставіць жанчыну на ногі. Гэта вы самі добра ведаеце. Калгас усеў працадзень. А што такое працадзень? Працадзень усе роўныя і мужчыны і жанчыны. Хто больш працадзень выпрацаваў, той больш і зарабіў. Тут ужо ні бацька, ні муж папракаў жанчыне не можа, што ён яе каміць. Пачаў жанчына, калі яна працуе і ў яе ёсць прапані, яна сама сабе гаспадыня». (Сталін).

У БССР 11.818 жанчын — члены сельсавета. 1092—члены райвыканкомаў. 106—старшыні сельсаветаў, 38—сакратары сельсаветаў. У любой капіталістычнай краіне такая колькасць жанчын, якія прымаюць удзел у кіраўніцтве дзяржавай, была б велізарным прагрэсам. Але там гэтага няма і быць не можа. Для савецкай-жа рэспублікі гэтага можа. Таварыш Сталін гаворыў, што для нас, для краіны Савецкай, удзел жанчын у кіраўніцтве гаспадаркай з'яўляецца аднавай культурнасьцю. «Мы павінны, — гаворыў ён на XIX з'ездзе ВКП(б), — віль растучую грамадскую актыўнасць працоўных жанчын і іх вылучэнне на кіруючыя пасады, як несумненную адзнаку росту нашай культурнасьці».

Гэтага, відавочна, дагэтуль яшчэ не аказалі некаторыя партыйныя арганізацыі рэспублікі. Яны не кіруюць вылучэннем жанчын, не дапамагаюць ім расці. У гэтым скарэаце і недаахвота сіл выдатных жанчын Беларусі і няведанне нашых задач у галіне работы з жанчынамі. Толькі гэтым можна растлумачыць той наданушычальны факт, што ў Хойніцкім, Касцюковіцкім, Шклоўскім, Сіроцкім, Смалявіцкім, Асвейскім, Веткаўскім, Гаўскім раёнах няма ні адной жанчыны старшыні калгаса.

Нагардзірыма адносіны да работы з жанчынамі актывам праўдзены ў Барысаўскім, Пухавіцкім, Смалявіцкім і Дрысенскім раёнах, дзе колькасць старшын калгасаў жанчын зменшылася ў параўнанні з мінулым годам.

Пастанова Бюро ЦК КП(б)Б, якую мы сёння публікуем, адзначае гэтыя раёны. Кіраўнікі іх не забяспечылі выканання пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 19 снежня 1935 года «Аб арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў і ўдзеле сельскай гаспадаркі ў абласцях, краях і рэспубліках пачоназемай паласы».

У раёнах усё яшчэ баляць вылучаць жанчын на кіруючую работу, памылкова думалі, што ў нас няма дастойных кіраўніцтваў іх не забяспечылі выканання пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 19 снежня 1935 года «Аб арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў і ўдзеле сельскай гаспадаркі ў абласцях, краях і рэспубліках пачоназемай паласы».

Трэба раз вазвусьці пакончыць з багдывасцю, трусасцю, праўдземай часта адказнымі раённымі работнікамі пры абмеркаванні пытання вылучэння жанчын на кіруючую савецкую і калгасную работу.

Смялей вылучаць калгасніц на кіруючую работу, упярт і кратаўіва вучыць іх кіраваць дзяржавай — вось чач папрабуе партыя ад партыйных і савецкіх работнікаў.

Пастаўленая задача Савнаркомом СССР і ЦК ВКП(б) у пастанове ад 19 снежня 1935 года аб тым, каб «...дабіцца на працягу бліжэйшых 1—2 год, каб значная частка старшын калгасаў, калгасных бригадзіраў, трактарыстаў, камбайнераў і працоўных на трактарных машынах па ільну і бульбе, калгасных рахунаводаў і загадчыкаў калгасна-таварных фермаў былі б жанчыны-калгасніцы» павінна, што-б там ні сталася, быць выканана.

Удзяныя ітуніцыя саглас «Паскі, Гомельскага раёна тав. ЛІШКОВА Марыя Пятроўна. Ад 1900 кудрой іна атрымала 144.400 руб і выдзелвала 14.000 курант за год. У гэтым годзе яе фарме павялічылі ўжо 2.200 старых курант і яна выдзелвала. За ўзроўню работу на ферме тав. Лашкова ўзнагародзіла ордэнам «Знак почёта».

АБ ВЫЛУЧЭННІ ЖАНЧЫН-КАЛГАСНІЦ НА КІРУЮЧУЮ РАБОТУ ПА БССР

ПАСТАНОВА БЮРО ЦК КП(б)Б

На аснове праведзенай правяркі 20 раёнаў рэспублікі ЦК лічыць устаноўленым, што работа на выкананне рашэнняў ЦК ВКП(б) і СНК СССР ад 19.XII 1935 г. у частцы вылучэння жанчын-калгасніц на кіруючую работу ў калгасам па БССР праходзіць яшчэ неаказальна. Колькасць жанчын старшын сельсаветаў за бітучым год не павялічылася. Таксама зусім неаказальна работа па вылучэнню жанчын на работу старшын калгасаў. Такія факты, што ў Хойніцкім, Касцюковіцкім, Шклоўскім, Сіроцкім, Смалявіцкім, Асвейскім, Веткаўскім, Гаўскім і ў раёне ільных раёнаў няма ні адной жанчыны старшыні калгаса, а ў Барысаўскім, Пухавіцкім, Смалявіцкім, Дрысенскім раёнах колькасць старшын калгасаў жанчын павялічылася ў параўнанні з мінулым годам сведчыць аб тым, што раёныя кіраўніцтва раду раёнаў рэспублікі не зрабіла для сабе адпаведных вывадаў з рашэнняў ЦК ВКП(б) і СНК СССР ад 19.XII 1935 г. аб тым, каб «дабіцца на працягу бліжэйшых 1—2 года, каб значная частка старшын калгасаў, калгасных бригадзіраў, трактарыстаў, камбайнераў і працоўных на трактарных машынах па ільну і бульбе, калгасных рахунаводаў і загадчыкаў калгасна-таварных фермаў былі б жанчыны-калгасніцы».

У той-жа час у БССР узрасла для вылучэння велізарная колькасць выдатных кудрой жанчын-трактарыстаў, якія даюць па 1000 га па трактар, ільноваў і ільнотрактарыстаў, якія даюць па 10 пентнераў з га ўраджаю ільну і перакрываюць па тропы ў некалькі раз існуючыя нормы і шмат іншых, неказаванчых выдатных ўзроўню работы і велічце калгаснай справы. І на прыкладзе асобных раёнаў, як Дрысенскі, вылучышы на працягу параўнаўча пільнога часу больш 70 жанчын на кіруючую работу ў калгасам. Віль яны магчымасьці раснавае БССР і кожны асобны раён у адносінах вылучэння жанчын.

Бюро ЦК КП(б)Б пастаўляе:

- Указаць кіраўніцтва (РК КП(б)Б, РК ВКП(б) Веткаўскага, Касцюковіцкага, Смалявіцкага, Барысаўскага, Хойніцкага, Магілёўскага, Вабруйскага, Горацкага, Гаўскага, Асіповіцкага, Клічэўскага і Чырвонопольскага раёнаў на іх непартыйныя адносіны да справы выканання важнейшых дырэктыв партыі па вылучэнню жанчын-калгасніц на кіруючую работу і папраўдзены меры па вылучэнню жанчын, арганізацыя работ з жанчым калгасным актывам, навучанню жанчын для работы на сельгасмашынах і штодзёнай практычнай дапамозе ўжо вылучаным калгасніцам, то ЦК КП(б)Б не перапыніць у далейшым такога становішча і прыме рашучыя меры ў адносінах кіраўніцтва гэтых раёнаў.

- Прапанаваць сакратарам АК, ГР і РК КП(б)Б у бліжэйшы час заслухаць рад праўдзены калгасаў, а таксама другіх арганізацый раёна па вылучэнню і падрыхтоўцы жанчын, работы з ужо вылучанымі з тым, каб да канца бітучага года значна павялічыць колькасць жанчын на кіруючай работе ў калгасам.

- ЦК КП(б)Б рашуча падкрэслівае і папраўдзены меры па вылучэнню жанчын на кіруючую работу ў калгасам.

- Праверку выкалення гэтай пастановы ўскласі на сельгасдзел ЦК КП(б)Б з тым, каб кожны месяц заслухоўваць асобныя РК на бюро ЦК КП(б)Б з пярэдым абсудваннем раёна.

НА РАЕННЫХ З'ЕЗДАХ СОВЕТАЎ АДНАГАЛОСНАЕ АДАБРЭННЕ ПРАЕКТА КАНСТЫТУЦЫІ

8 З'ЕЗД СОВЕТАЎ ГАРАДО ЦАГА РАЕНА

ГАРАДОК. 1 лістапада. (Ад спец. нар. «Звезда»). Другі дзень раённага з'езда Савецкаў прывячаны выступленням дэлегатаў. Намеснік старшыні Александрэўскага сельсавета Лазарэва Каліна расказвае з'яду як па сельсавету было арганізавана абмеркаванне сталінскай Канстытуцыі. Далей тав. Лазарэва звяртае ўвагу дэлегатаў на тое, што ў ёй, як жанчыне, намесніку старшыні сельсавета, слаба дапамагаюць у практычнай рабоце як райвыканком, так і старшыня сельсавета.

Работу райвыканкома крытыкуе таксама і старшыня Вышэўскага сельсавета тав. Якубенка. Галоўным чынам ён абрынававае адрэзкі райвыканкома ў «слабым кіраўніцтве секцыяў сельсавета».

Народны судыя тав. Вайцпонак сьнянае на тым, што ў праекце Канстытуцыі можа мецца ўзвядзена пытаннем рэвалюцыйнай законнасці—суду і практыцы. Судзіць. — гаворыць тав. Вайцпонак,— бліжэй атрымаць адказнасць за сваю работу, бо іх будучы выбарычкі працоўныя. Судзіць павінны будучы пераабудова сваю работу так, каб поўнасьцю апраўдзіць давер працоўных.

Уста па пытанню аб выніках абмеркавання Канстытуцыі выступіла 51 дэлегат, з іх 23 жанчыны.

З'езд аднагалосна прыняў рэзалюцыю, якая поўнасьцю адабрае праект найважнейшага дакумента нашай эпохі — сталінскай Канстытуцыі. З'езд адзначае, што ў выніку абмеркавання Канстытуцыі па раду сельсаветаў (Вайцпонак, Сялічанскі) значна палепшылася работа сельсаветаў.

З'езд паграбаваў ад райвыканкома і сельсавета палепшыць кіраўніцтва дэлегатаў і секцыяў з тым, каб у іх работу быў уцягнут шырокі актыв, асабліва моладзі і жанчын. З'езд Савецкаў зярнуўся да ўсіх калгаснікаў раёна з заклікам — закончыць у бліжэйшыя дні пільна ўздыму зяблівя і да ўсебеларускага з'езда Савецкаў поўнасьцю адаць дзяржава ільнотрактарыстаў.

З'езд абраў дэлегатаў на XII усебеларускі з'езд Савецкаў. Волгашчэ галадоў абрані: сакратар райкома партыі т. Генін, старшыня райвыканкома т. Еўсеева, бригадзір калгаса імя Леніна ордэнавоец т. Зянаў, старшыня калгаса «Победа» Ануфрыева, бригадзір жыгелатрактарнай бригады калгаса «1 Мая» Прудніна і ўпаўнаважаны ЦК ВКП(б) т. Траціхін.

Апр. ЗАРУБЕЖНЫ.

АДКРЫЎСЯ З'ЕЗД СОВЕТАЎ ШКЛОЎСКАГА РАЕНА

ШКЛОЎ. 1 лістапада. Сёння па ўзрочы з'езд і рашалася абстаноўку ў Шклове ўстае работага клуба адкрыўся VIII раённы з'езд Савецкаў.

162 дэлегаты ірадырстваў, калгасаў, асяляў—лешчы стыханаўны-ўдзяны сацыялістычнай працы—з'ехаліся для чаго, каб падвесці вынікі абмеркавання праекта сталінскай Канстытуцыі, каб яшчэ раз выказаць бязмежную любоў да сваёй радзімы, да зялітка Сталіна.

З'езд акрыў. Гром апалатыменталь і востраў у гонар нашай большэвіцкай партыі выклікае прапанова аб абранні ў наперны працэсам з'езда любімага правадара працоўных, нахцішчя і арганізатара перамог сацыялізма, тварца новай Канстытуцыі—таварыша Сталіна. З усіх куткоў зямлі яшчэ горацы прытанілі вялікаму Сталіну, шчырыя падыкі за радаснае і шчаслівае жыццё.

Самалёт быў гатоў к галету ў Парыж яшчэ некалькі дзён таму назад. Пры дэталнай правярцы мотора і абсталявання аказалася, што не гледзячы на прыязнасьці «АНТ-25» дзясцікі тысячы кілометраў, магучасць яю некалькі не зменшылася. Таксама не патрабавалася ніякай змяны прылад. Чырвоныякрылы красавец «АНТ-25» зліхціць свежай яркай фарбай. На фюзэляжы—горы напіс: «Сталінскі маршрут». На хвасце самалёта вычарчаны геранічы машышт: Масква — востраў Чкалава (в. Уд) — Масква.

Учора зранку надвор'е не абяцала нічога добрага. У 8 гадзін стартвала камава выхадзіць самалёт з ангара на стартую доржку.

Палёт будзе даволі трудным, — гаворыць наглядчыч за падрыхтоўкай да палёту інжынер ЦАГ В. І. Чкалаў.

Калі 11 гадзін раніцы героі Савецкага Саюза тт. В. П. Чкалаў, Г. Ф. Байдукоў і А. В. Велькоў пав'язваюць на машыне да самалёта. В. П. Чкалаў першым займае свае месца ў пілотаў кресла. Я з самалёта праважальцы — аднакласнікі работнікі ЦАГ і ЦАГІ, лётчыкі, сярод якіх героі Савецкага Саюза М. М. Громаў.

У 11 гадзін 10 мін. В. І. Чкалаў дае старт. Стабэвая птушка з шырока расправішчымі чырвонымі крыламі лёгка адрываецца ад зямлі і хутка авяртаецца з віху ў воблаках.

«АНТ-25» ідзе па маршруце Масква—Вялікі Лукі — Каўнас — Кенігсберг — Берлін — Кельн — Парыж. Перша палатка будзе ў Кенігсбергу (Германія).

У Галоўным кіраўніцтве авіяпільнай працы Савецкай Наркамзавірома СССР супрацоўнік ТАСС атрымаў наступныя весткі аб ходзе палёту самалёта «АНТ-25».

Савецкую граніцу самалёт прайшоў у 15 гадзін 03 мін.

Метэаралагічная абстаноўка ўнесе гэты час была неспрыяльна: нізкае воблаччасць, імжыць дождж, багачыне не перавышала двух кілометраў.

У 18 гадзін «АНТ-25» выдатна сёў на кенігсбергскім аэрадроме (Германія). Зліхціць самалёт створылі генеральны консул СССР і супрацоўнікі консульства.

СХОД КОМУНІСТАЎ ПАРЫЖА

ПАРЫЖ (сталіна Францыі), 31 кастрычніка. (БЕЛТА). Учора адбыўся сход комуністаў Парыжа. Старшыня сходу Жыгон заявіў, што па Французскай комуністычнай партыі знаходзіцца 280.500 чалавек. Прынята сходам рэзалюцыя, закрываючы алошыне рашэнне, вынесенае II і Амстердамскім інтэрнацыяналамі, гаворыць аб пастаўленай неабходнасці сумесных дзеянняў Французскай сацыялістычнай і комуністычнай партыі, каб дабіцца зняцця блакады ў рэспубліканскай Іспаніі. Рэзалюцыя адзначае, што згодна заявы іспанскай сацыялістычнай партыі павінна быць выпраўлена памылка, дапушчана французскім урадам, ініцыятарам пагаднення аб неўмяшанні.

У рэзалюцыі, прывячаны праўдзены германскага пролетарыята Тальману, гаворыцца, што французскай комуністы прыкладуць усе намаганні, каб вызваліць Тальмана і іншыя аферы фашызма, што яны будучы змагацца за рэспубліканскую Іспанію супроць тых, хто з'яўляецца агентамі фашыскай Германіі.

Адкрыўся з'езд кампартыі Бельгіі

БРУСЕЛЬ (сталіна Бельгіі), 1 лістапада. (БЕЛТА). Учора адкрыўся з'езд комуністычнай партыі Бельгіі. Присутнічае 200 дэлегатаў, а таксама працэўнікі французскай, англійскай і галандскай кампартыі. Выбарны старшыней з'езда Лео ў кароткім слове адзначыў заслугі пільнога

ПРЫЁМ ГЛАВЫ УРАДА МНР п. АМОРА тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВЫМ

31 кастрычніка народны камісар абароны СССР маршал Савецкага Саюза тав. Варашылаў прыняў старшыню савета міністраў і міністра замежных спраў Мангольскай Народнай Рэспублікі п. Амор.

Праверка соцпаборніцтва трох гарадоў

ВІШЭБСК. (Па тэлефону ад нашага спец. нарэсп.). Учора адбылася агульнараёндская нарада стыханаўцаў разам з трыкуткіма прадпрыемстваў Вішэбска па абмеркаванню вынікаў правяркі выканання вішэбскіх прадпрыемстваў сацыялістычнага дагавору трох гарадоў. На нарадзе выступілі ўдзельнікі былага месічкі і гомельскіх прадпрыемстваў тт. Брынаў (працэўнік гомельскага гаркома партыі), Васілеўскі (стаханавец мескага завода імя Кірава), Сяліва (адрэавацкі завод імя Кагановіча), Кіслава (адрэавацкі завод імя Кагановіча) і Махменна (стаханавец гомельскага шклозавода імя Сталіна).

Стыханаўцы вішэбскіх прадпрыемстваў тт. Гурэвіч (фабрыка «Сіла індустрыялізацыі»), Лін (вішэбскі завод «Чырвоны металіст» імя Кірава), Качынаў (лібававола) у сваіх выступленнях указвалі на рад вытворчых непааладак, якія перашкаджаюць вызыму прадукцыінасіны працы.

Сакратар вішэбскага гаркома партыі тав. Башмачнінаў у сваім выступленні падкрэўдзены рэзкай крытыцы работу кіраўніцтваў і прадпрыемстваў («Сіла індустрыялізацыі», «Кім» і інш.) і прыказаў, што ў аставацы вішэбскіх прадпрыемстваў віноўны і раёныя арганізацыі, і ў прыватнасці гэткаго партыі.

Додзін.

ПЛЕНУМ ПАДГАЙСЬКАГО СЕЛЬСОВЕТА

Іван Іосифович Драгодич коротко докладав пленуму звірку про роботу сільсовета за минулий квартал та про виконання планів на наступний квартал.

Накази сільсовета — передачі сільсовету Мінська району. Ен на праву тримає передачу сільсовета району КВ(б) Мінська райкомком. Сельсовет на-большовицькому селу працює в усіх сільськогосподарських роботах. Ен виконує кошти будови, зябляє ворона, виконує обов'язки перед державою на зрахунок хлеба, бурби, малака, меса, іде наперед на фінансовій роботі.

Ірвін факти і лічби праць Іван Іосифович у своїм докладі. Ен красомовно гаворив про галузний досягнення Падгайського сільсовета — аб великім політичним росе до шквей, які викликані абмеркаваннем праекту Каньстутуці.

Небуваючу активність і високу політичну свідомість проявилі працюючі, вивучаючи геть гістаричні сталінські документи. На сходах присутнічали амаль усе виборщичкі сільсовета — калі 1200 малак, у тим ліку 553 жанчыны.

Спачотку докладі і заувагі до праекту Каньстутуці не ўлічвалі. Гета была пам'ялка, яку потым виправілі. Потм партійним абмеркаваннем праекту кожні даната, кожні заувага акуратно абіралося сільсоветам. Вось некторія з гетых докладу. Калі сільсовет абірало «Чырвоны партізан» т. Івакі лічбы, што ў 109 артыкуле праекту Каньстутуці павіна быць запісана, што выбіраюцца не толькі народны судді, але і радны пракуроры.

Старшыня абарончай свідкі сільсовета т. Субота прапанаваў унесці ў X раздзел артыкула аб тым, што кожні громадавіні СССР абавязан аблацаць поўным мінімумам війсковых водаў.

Калі сільсовет абірало Івакі тав. Радуке Іван прапанаваў, каб у 142 артыкуле было запісана, што кожні депутат Совета абавязан адчитатца перед выбіраючымі не менш 1—2 разоў у год.

Справадана донутата сільсовета прайшла в великім успіху. Викладала 235 чалак. Агтубым ўзяв жанчыны і абгаворили работи сільсовета — дештае павылажыне 122 артыкула праекту сталінскі Каньстутуці. Дух донутата — Курмы і Бардшвіта, якія не абірало даяві, выбіраючі вывелі са складу сільсовета. Іван папрывілі члена сільсовета Мураўскага, што болі не пацвердзіў яго абірало.

Удільніці пленуму задаті докладчыці лічат питанняў, сроді їх аля, аюе хваляю сьбіна кожнота севецагра громадавіна:

— Колькі сродкаў сабраў сільсовет для дапамогі жанчынам і дзецям геранічных революцінераў Іосіпаці?

— 2177 рублэй. Але гета мала, збор сродкаў прыватнаста. Мы ні на мінуту не абрываем аб наших іспанскіх братах. Усе нашы думкі з ім.

Па докладу старшыні сільсовета викладала 10 удільніцічых павіна. Кожнае выступленне было прыслухата гарачым сорацім патрыотызмам, бязмежнай любовію да свайі радзіны, да любімага роднага Сталіна. І ў кожнім выступленні гучаў гонар за свайі перадачы сільсовет, за свае спосібы, за сваіх стыхаючыху — герою калісанага павідовства

жывелагадоўлі. Працюючы Падгайскага сільсовета гаварацца сваім думка аднасьцічанами — знатнымі людзьмі БССР — ордэнаносным старшыней каліска «Чырвоны партізан» т. Бойно і членам НКВ БССР Каліскара Кудьба, удільніці VII Усеалянага з'езда Советаў і другога Усеалянага з'езда каліскара-удільніці.

— Я вам прывяду толькі адні маленцікі прыклады, — кажа старшыня каліска «Чырвоны Скаржычы», член прывідуема сільсовета т. Каліска. — Хто ў нас раней меў веласіпеды? Ні адні чалавек. Гета лічылася справай роскашы. А даяпер нашы калісканыя веласіпедысты прымаюць удзел ва фессаляных спаборніцтвах. Гета-ж наша каліскара Надва Русяновіч заняла першае месца ў Дняпрэпетровскай каліскай спартавіада на веласіпедках. На той-жа спартавіаде ўшла пераможна на прыжках наша каліскара Зоя Лавенка. Ні не аркара гета ілюстрацыя нашых досягненняў, якія так бліскуча адлюстраваны ў праекце сталінскі Каньстутуці!

Старшыня каліска імя БелАН тав. Шарейка паставіў важнейшае питанняе перед пленумам:

— У свой час мы марылі аб абраніці ў нас зубаўрабачнага кабінета. Даяпер мы яго маем. У нас регулярна прадуе добра абсталяваны зубаўрабачны кабінет. Але прайшла пара задуматца ітча аб адным: ці не час нам мець на тэрыторыі сільсовета радзіны дом. Я лічу, што мы яго можам стварыць.

Гета прапанава была горача падтрымана. З кожнім днём растуць культурныя запатрабаванні каліскара. Непазнавальнымі сталі хаты, вуліцы каліскара. У арцель «Чырвоны Скаржычы» калісканы старшыня ачынілі вуліцы, пабудавалі трактар, павілілі хаты. Зайці даяпер у хату до каліскара Бурака адна прымаюць: чыста, светла, утульна, пафарбаваныя паля, сядзі абмеены новымі шпалерамі. Тое самае і ў хатах інших каліскара.

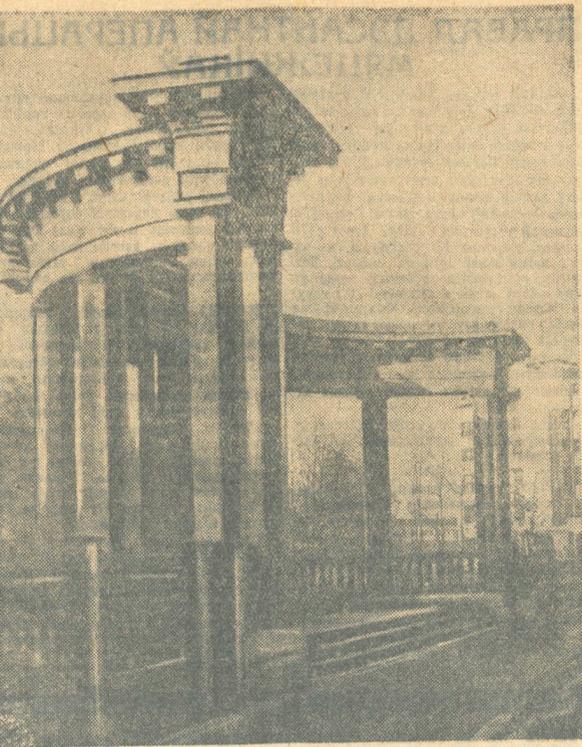
У Падгайскім сільсовете працуюць паві школь, у тим ліку адна павілаўна сараднія. У чатырох калісках пабудаваны прасторыя і светлы клубы. Праі-яку сільсовета рашаў у будучым годзе начаць будаўніцтва Дома сацыялістычнай культуры. На гету моту аспінавана ўжо 12 тысяч рублэй.

З неаслабнай увагай слухалі ўдільніці пленуму яго любімога Капірину Кудьба. Яна гаворыць аб 122 артыкуле праекту Каньстутуці, які выражае багаспосібні клопаты партіі і вайска Сталіна аб жанчынах. Капірына ілюструе гэтыя клопаты жымымі фактамі з свайго-ж каліска: толькі падаўна каліскара Зоя Чубу-ска, якая мае 7 дзяці, артыкала дапамогу ад державы—2.000 руб.

— У нашай краіне, — гаворыць Капірына, — няма голаку, няма беспрацельна. СССР — гета краіна шчасна. Але толькі треба памятаць — гета словы нашара мухрага Сталіна аб тым, што, каб добра і радасна жыць, треба чысна і добрасумленна прапанаваць.

Пасля заключнага слова старшыні сільсовета і прыняці рашэнняў на докладу пленум выбрав 7 чалавек на мескі радны з'езд Советаў.

С. ГАЛІН.

У Архангельску на вуліцы Паўліна Вінаградова пабудавана дошка гонару лепшых каліскара Паўночнага краі, прыгожа абформлена гранітнай аркай. НА ФІЛІМКУ: дошка гонару лепшых каліскара Паўночнага краі. Фото Курялава. (СФ).

Арганізаваць передачу вопыту

Менскі вартгатабудуўнічы завод імя Кірава ўжо даўно працуе на новых нормах выпрабаві. Аднак, калі ўзяць агучаюць колькасць рабочых, якія выконваюць новыя нормы, то мы маем даўжа неэвалюцінае становішча. На заводзе працуе адзельнічых 540 рабочых. З іх толькі 330 выконваюць новыя нормы, 111 норм не выконваюць, а 99 чалак неагуча працуюць на старых нормах.

Асноўнай прычынай маруднага асаблення новых норм з'яўляюцца дрэннае міжчахае планаванне і слабая дапамога рабочым з боку інжынерна-тэхнічных работнічых заводу.

— Я працую на перацы шрубав да піска, — расказвае токар стара-механік ітча т. Штравейр. Шрубав падаюцца мне з куцанага чыха дрэна абранаванымі. Штампунона яны пакуратна, прыпуск матэрыялу да іх велікі. Усё гета прыводзіць да таго, што я за амену замест 110 шрубав даю ўсяго 80—85.

Де гетага часу інжынерна-тэхнічныя работнічы завод пельмі слаба дапамагаюць рабочым асвойваць новыя нормы выпрабаві. Толькі ў апошні дні рабочым, якія не выконваюць нормы, вылучаны для дапамогі два інжынеры: тав. Венчык і Родаў. За 8 дён работі гэтыя таварышы выправілі рад неварнальнасцяў у тэхналічым працесе.

Раней дэталі М 156 абрабавалася на такарным варштале, і работы тав. Міненкі сістэматычна не выконвалі норм. На прапанае інжынераў апрацоўка гэтай дэталі перанесена на свідравальны вартштат. Норма па дэталі выконваецца даяпер на 300 проц. У радзе вартштата павылачана колькасць абрабаві, рэканструявана рэжымны інструмент (сверлы, ронны). Раней наварныя плавнікі рэзаві з пабелітх хатура адкажвалі і значна тармазілі з-за гетага работу. Даяпер інжынер тав. Суцьскі сканструяваў урэзную плавніку, што абцяжывае бесперабойную работу вартштата.

У выніку ўсіх гэтых мерапрыстваў на заводзе аказалася такія перадавіці стагнаючыя як тт. Лапі, Худзікаў, Шульман і т. л., якія выконваюць новыя нормы на 150—170 проц.

М. Р.

ПАРТЫЙНЫ СХОД

За апошнія чатыры месяцы ў партыйнай арганізацыі скуравада «Большавік» прынесена 8 агучаючых партыйных сходаў. На гэтых сходах абмяркоўвалі быціні чэрвеньскага пленума НК ВК(б), вынікі абмену партыйных документаў, аб авідгарднай ролі камуністаў на вытворчачай і рад інших питанняў.

Баспрэчна, што парадок дня партыйных сходаў стаў больш змястоўным, да партыйных сходаў пачалі лезці рыхтавацца. Узяць хол-сы апошні партыйны сход, які абдырав 11 кастрычніка. На сходах абмяркоўвалі адно питанняе—пільмо НК ВК(б) «Аб аднаўленні прыёму новых членаў у ВК(б)».

Партыйны камітэт правёў вялікую падрыхтоўчую работу да гетага схода. Прадзі парадок з кандыдатамі партыі, пахаві партыйныя сходы. Да сходаў пахавілі канкретныя факты з мінулай «эрацыі» партыйнай арганізацыі завода «Большавік», калі ў партыю прымалі паўкамі і без ракаментацыі, калі груба парушалі арганізацыйныя прыпынцы большавіама—стагуд ВК(б).

Будейшым недахопам партыйнага камітэта з'яўляецца тое, што не ўсе камуністы прысутнічаюць на партыйных сходах. З агучаючых колькасці партарганізацыі 89 чалак на гэтым сходе прысутнічала толькі 69 членаў і кандыдатаў партыі. Астатнія працавалі на другой амене і былі ў камандыроўках.

Гэты сход не з'яўляецца выключеннем. І на інших партыйных сходах амаль адна пята частка партарганізацыі адсутнічае. Будейшым недахопам з'яўляецца і тое, што партыйны камітэт не прымае ніякіх мер к таму, каб камуністы, якія на тых ці інших прычынах, не магі прысутнічаць на партыйных сходах, былі-б уцягнуты ў актыўнае абмеркаванне павілаў абвесткі для шляхам адзатковых сходаў для гэтых камуністаў.

У парадку самакритыкі треба прама сказаць, што ў партарганізацыі тавсма існуе поўны разрыў паміж актывіацыа на сходах і прымаемі рашэннямі.

Рашэнне гетага партыйнага схода, як і радных інших, не канкретнае. Наряду з інших пунктамі сход канатаваў, што неадваляюцца паставлена работа на вы-

хаванню кандытатаў, што работа са спачувачымі астае ад задак, якія паставлены перад партарганізацыяй. Разам з тым у практычных прапанавах амаль нічога не сказана, за выключеннем склікання перыядічных нарад.

На агучым партыйным сходе 2 жніўня па докладу партгара другога хромавага чыха тав. Заловскага — «Аб авідгарднай ролі камуністаў на вытворчачай» прынялі такі пункт. усіх кандыдатаў партыі і спачувачых уцягнуць у партыйную вучобу.

Гета сведчыць аб тым, што партком ажно не зразумев да канца, што партыйны сход толькі тады з'явіцца сапраўднай шквей (большавіага выхаванія, калі нараду з докладнай падрыхтоўчай абвесткі для свечасовага паведзення камуністаў аб часе партыйнага схода і аб асабне абвесткі дня, партыйны камітэт абцяжывае поўны ўчот канкретных прапанаў і галуўнае, наладзіць справяднаснась і праверку выканання прымаемых рашэнняў.

Ік праваіла партком і партгорті пахаві ажно не адчытаюцца да выканання рашэнняў на партыйных сходах.

Адсутнічанне справяднаснасі прымаючых да фактаў безадказнасці ў выкананні рашэнняў партарганізацыі.

На партыйным сходе неаднарадова гаварылі і ў ранішніх адсісаві аб работі комсамольскай арганізацыі і партыйным кіраўніцтве комсамолам. Аднак, станавіа работы комсамольскай арганізацыі застаюцца неадваляючым.

І гета пасля таго, калі партыйныя сходы ў свайх ранішніх і па выніках абмену партаргументаў і па інших питаннях неаднарадова абавязалі партыйны камітэт палепшыць работу з комсамолам.

Усё гета значна зніжае значенне партыйнага схода, як шквей большавіага выхавання членаў і кандыдатаў партыі.

«Член партыі, — гаварыў тав. І. М. Кагановіч на XVII з'ездзе партыі, — на вучаюцца і павінен навуचना на партыйным сходах не менш, калі не болш, чым у партыйнай шквей».

МІНІН, РОБЕРМАН.

ГІСТАРЫЧНЫ ДОМІК

За невясокай жалезнай агароджай стаіць маленці аднававарховы драўляны домік. На фасадзе на белай драўлянай дошцы залатымі пісменамі літарамі напісана: «Тут абдырався першы з'езд РСДРП 13—15 (1—3) сакавіка 1898 года». Тысячы працоўных Менска і прынабліжнічых свайм доўгам прыйці сюды і паглядзець гэты домік, дзе літаральна над посам у перакіс іспачек сабралася працэўніці ронных «саюзаў барачыб за вызваленне рабочага класа» і прынялі маніфест аб стварэнні РСДРП.

Да гетага часу ў доміку захоўвалася толькі абстаюка пакояў, пры якой абдырався з'езд. Зразумела, што гета не магло захаванні запрысці шырокіх працоўных мас, якія хочучь ведаць усю гісторыю ўзнікнення партыі і ролі ў стварэнні партыі якіхкі прарадворці пролетарыята Леніна і Сталіна.

Дырэкцыя інстытута гісторыі партыі пры НК ВК(б) завердыла план рэканструяваць домік, дзе абдырався першы з'езд РСДРП (Менск, Савецкая 135). Тав стварэна філіял музея рэвалюцыі БССР, у якім будзе адлюстраван перыяд гістарыі падрыхтоўкі большавіама. Філіял музея будзе мець аддзель: распаўсюджванне марксіама ў Расіі і Узнікненне сацыял-

дарэваткі (1884—1894 гг.); барацьба Леніна за рэвалюцыйны марксіама і пролетарскую партыю ў 90 гадах (1894—1898 гг.); барацьба Сталіна ў Закаўказзі за партыю новага тыпу; утварэнне РСДРП. Першы з'езд, які склаў, работа, рашенні і месца ў гісторыі большавіага партыі.

Усё гета будзе адлюстравана ў фотавіамаках, мастацкіх карніках, мазетках, копіях з дакументаў з леныска-сталінскай апаўкай барацьбы за пролетарскую партыю.

Для філіяла музея ў гісторыка-рэвалюцыйных музеях Масквы будуць зятыя копіі з карні: «Ленін на павольным рабочым сходах», «Мабка рабочых на якой чытаўся лістуваті Леніна» і ітча. Для доміка-музея будуць зроблены макет: «Камера з'яўлення Леніна ў Песпербург», «Домак у сілье Шумаскі, дзе жыў Ленін з сям'ёй у сямлі» і макет «Абстаюлка пасялення першага з'езда РСДРП».

Над абформленнем доміка-музея працуюць мастакі тт. Кроль і Давідовіч. Зара работы на рэканструяцыі доміка ў самым разгары. У хуткім часе дзверы філіяла музея адрывацца для шырокіх працоўных мас, якія тут будуць вивучаць гісторыю падрыхтоўкі да стварэння саўнай партыі марксіама ў Расіі і Узнікненне сацыял-

Н. ГАМАН.

„НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ“ БЕЛЬГІЙСКОЙ ПАЛІТЫКІ

У сярэдзіне кастрычніка г. г. на пасаджоні бельгійскага совета міністраў выступіў з прамоваю бельгійскі кароль Леапольд, які ўказаў на неабходнасць узмацнення ўрабаваньня Бельгіі і караннай амены яе апенішай палітыкі ў севе ізадыня бй манахіі самостаянасці. «Мы павіны, — заявіў кароль, — правядзіці палітыку выключна бельгійскую».

Гета прамова выклікала многа рознастайных думак у зарубажным дорку. У Парыжы абрала даглыбоае ўражанняе, у Англіі вялікую запікаўленасць, у Германіі хваду і поўнае задыавленне. Пры гэтым тон дорку кожнай з гэтых краін вадата напамінае сутрачу, якая была аказана ім выхаду Польшчы на шлях «самостаянай» замежнай палітыкі, рапору на паследваўшаму з прыходам Гітлера да ўлады.

Непакоя Французскіх палітычых колаў не пазбыўен пастаў, калі менш на ўвазе запікаўленасць, прадулежу да гетага питання Англіі. Да таго-ж треба ўпамынаць, што запікаўленасць гета абуюфлена таксама поўным пачуццём сімпатый, паколькі новая палітыка Бельгіі, як піша газета «Таймс», «болш блізка да даваеннай» г. э. палітыка нейтралітэта — можа служыць на карысць традыцыйнай брытанскай палітыкі, аснова якой запікаюцца ў аслабленні Французскай гегамоіі на еўрапейскім кантыненте. Імяна ў такім севе Бельгія і бельгійскі нейтралітэт болш сораці гол адгрывае важную ролі ў брытанскіх пазнапалітычых розніках.

Павіне нейтралітэта сязалася перш за ўсё на шыку інтэрэсаў буйных дзяржаў, якія пры дапамозе гетаі міжваряднай прававой формы імкнуліся ўзмацнаць ўтрыманне адна адна аб захаваті важнейшых эканамічых або стратэгічых павінаў.

Па міжнародную праву нейтралітавана дзяржава ў асобным дагаворы атрымлівае гарантыю аб не дэдактыкальнасці, але ўвамен гетага абавязаванна не прыбываць да зборі, за выключеннем тых выпадкаў, калі нападальныя на не тэрыторыя. По нормах гетага права агучаюцца права і абавязкі нейтральных дзяржаў абавязана да наступнага: тэрыторыя нейтральных дзяржаў не можа служыць театрам вая-

ных дэянняў; нейтральная дзяржава не павіна дазваляць праходу па свайі тэрыторыі ўзброеных сіл ваяючых краін. У абаронны сім той ці ітчай краіны, пахавішым на тэрыторыі нейтральнай дзяржавы, павіны быць разброены і інтэрвіраваны. Ваяючыя абавязаны паваліаць не дэдактыкальнасць нейтральных тэрыторыяў, маюць права захаваті і канфіскацыі нейтральных суднаў з ваеннай карабраванай і шыкаючымі адолю правы заграмаітываць для дагляду нейтральных суднаў; у выпадку абвешчання блакады дзяржава, якая абвясціла яе, мае права канфіскацыі нейтральных суднаў, што прабуюць праправі блакаду.

Гісторыя бельгійскага нейтралітэта таксама шыкальна звязана з гісторыі барацьбы буйных дзяржаў за панаваанне над гэтай краінай. З 1714 да 1791 г. Бельгія была поўнасю падкалена аўстрыйскі Габсбургам. У часе ваіны Аўстрыі і Прусіі супроць Французскай рэвалюцыі Французскія рэвалюцыйныя войскі двойчы выгналі аўстрыйцаў з Бельгіі і ў 1797 годзе, у рэзультате мірага дагавору, Аўстрыя канчаткова траціць Бельгію ў карысць Францыі.

У далейшым, пасля перамогі англійчан над Напалеонам I (1815 г.), еўрапейскія дзяржавы з мотав ятча большага аслаблення Францыі, паў кіраўніцтвам Англіі рашылі стварыць на Французскай паўночнай граніцы магутную дзяржаву пад назвай «Аб'яднанага галандскага карадэўства», у граніцы якой ўключалася таксама тэрыторыя Бельгіі.

У 1830 годзе, у рэзультате бельгійскай рэвалюцыі, часова ўрад абвясціў незалежнасць Бельгіі, аб'явіў Бельгію парламентарнай манархіяй і аддзельнае ад Галандыі. Гэты несакамы акт быў свайго роду ўдарам на рашонны вялікіх дзяржаў. Аднак ён не выклікаў ўзброенага ўмяшання з прычыны адсутнасці адпаведнай думкі гэтых дзяржаў. Англія была азялана павілаў Францыі, у радзіі якой уваходзіла далучэнне Бельгіі да свайі вятчорай і яснасі састаўнай свайі часткі. Расія абурывалася сваю ўвагу і свае сілы на падаўленне польскага паўстання. Аўстрыя і немцы былі заняты сваімі клопатамі.

У далейшым усё змяніла палітыка Бельгіі круціцца вакол аб галуўнай вояі-ваеннай агомы з Францыяй. Але ле су-

Але не гледаючы на гета, дазбылі дзе Бельгіі рашылі імяна гэтыя краіны.

Барацьба пачалася за тое, хто павінен узначаліць бельгійскі пратэст. Англія, аднак, былася ваяіцы Францыі ўзброяцца, што аякала супроць Велькіобраніі, або нават умяшаванна не ўлічыў тав, радзіца супрацьдзялае высуноўці французы кандыдатуры — герода Немурскага, сына французскага караля Луі Філіпа. У рэзультате кампрамісанага рашэння пратэст заняў імяці князь Леапольд Саксен-Кобургскі, бліскі сваяк англійскай каралевы. Завершаннем гэтай барацьбы за ўшыў у Бельгіі з'явілася названне Англіі Францыяй, Аўстрыяй і Прусіяй абвясціла Бельгіі святага нейтралітэта.

Уваранне імяцічых войск у Паўночную Францыю праз Бельгію, у 1914 годзе паказала канец бельгійскаму нейтралітэту. На Версальскі мірнай канферэнцыі (і пасля гэта) барацьба за Бельгію разгарэлася з новай сілай паміж Францыяй і Англіяй. Глава французскай дэлегацыі Камсмае імпікенца паной паўтрамыванна аневясціічых патрабаваньняў Бельгіі ўлічыць яе ў аб'ект Французскага ўшчыў. Гэтым супрацьдзялае Англія, якая захавіла з меркаваннем, што ў выпадку атраманна Бельгіі свабоднага выхаду з Шэльды (што ўваходзіць ў анексіацыіскае павіне Бельгіі) гета апошня, абліаўшыся з Францыяй, можа прадаставіць у распараванне Французам Антверпен, стратэгічнае становішча якой Францыя скарыстае ў будучым, як базу супроць Англіі.

На гэтай-жа канферэнцыі Бельгія агатамае свай амаўленне ад палітыкі нейтралітэта. У 1920 годзе ітча ў Францыі па ваенны саюз; павінае рад важных міжнародных дагавораў і ажыццяўляю шырокае супрацоўніцтва з Францыяй на ўмацаванню свайіх граніц на выпадку новай ваіны з Германіяй. Англія ў сваю чаргу ў якасці праміваці павісловае ў 1922 годзе дагавор, у сілу якой Бельгія атрымлівае англійскую дапамогу ў выпадку нападу на яе, а Англія атрымлівае гарантыі неўмяшання Бельгіі ў выпадку Франка-англійскай сутыкні.

У далейшым усё змяніла палітыка Бельгіі круціцца вакол аб галуўнай вояі-ваеннай агомы з Францыяй. Але ле су-

працоўніцтва з іншихі капіталістычымі дзяржавамі ў галіне эканамікі і галуўным чынам, фінансаў прыводзіць да алыходу ад Францыі і павінеючы свайі залежнасці ад інших буйных дзяржаў, у прыватнасці, ад англа-амерыканскага капітала.

Апошнюю агляну бельгійскага ўрада, свядомы якой з'яўляюцца мы, пельма разглядаць, як шэпта абасобанае, не аялае з гістарычным мінулым Бельгіі і там болш, як акт у поўнай меры самастойна. Даслеванне дакументаў імперыялістычнай ваіны 1914—1918 гг. гаворыць аб тым, што бельгійскае імпіаментна ўжо тады ўваўла сабе, што абасоранне імперыялістычых супрачынсцей ставіць пад знак запінацца геранаванна вялікімі дзяржавамі нейтралітэт Бельгіі. Таму пытанне аб канчатковым пераходзе на бок аяго-небузз з абовуч імперыялістычых дзяржаў не было ёю вырашана да самага пачатку ваіны.

Імпер-жа, пры знатна змяніўшыся суадносінках сіл у лагеры еўрапейскага імперыяліама, перад Бельгіяй стаіць тое-ж пытанне: з кім і куды ітчы?

Калі верць усё тым-жа дакументам, аб якіх упаміналася вышэй, то яны зусім не даказваюць, што Бельгія перад ваінай стала аб'ектам Англіі. Але тое, што яна атрымала ад Бельгіі пасля ваіны, Бельгія не нейтральна, а ўжо моцна стаўшая на шлях імперыяліама. Англія страціць вымагу. Гета азначала-б, што яна не зможа раздзіраць на Бельгію, як на базу для свайі аяіцы, гета азначала-б забарону дэраляціаць англійскі самалёт праз тэрыторыю Бельгіі і ў той-жа час перанясенне наладу на французскі Райна — з пункту ўмяшання паўтрамыванна паветрана аялаку немцаў — з бельгійска-нямецкай граніцы на саамы Дурва. І ў канчатковым выніку, паколькі ўсёкі нейтралітэт патрабуе гарантыі з боку траіч краін, не выключана становішча, пры якім запікаўлена дзяржава (чытай Германія) гата будзе прадаставіць іх Бельгіі ў такім дагаворы, які выгоду будзе ёй для ажыццяўлення свайх агрэсіўных плаваў. Вось чаму жадаанне Бельгіі атрымалі ратунку у нейтралітэце, прадыктаванае меркаванымі, не толькі ўладнай імпіаментна, выклікае ў Англіі глыбокую запікаўленасць і часамі нават пельмаю за вялішшую палітыку бельгійскага ўрада.

Дэкарацыя караля Леапольда аб разрыве Бельгіі з яе ранейшай палітыкай у Парыжы пачалася адносна даўно. Першым прадавікам гетага ваварту было жад-

венскае выступленне бельгійскага міністра замежных спраў Спааха, у якім ён заявіў: «...Бельгія асабавана патрабававі ў народаў аднаго кантыгента

